

SYRIACA
PARAPHRASIS
LIBELLI RUTH

PRAECEDENTIVM CONFVTATIO, & *disceptatio de Boaz num possit esse Ibsan. Item de Elimelech & de propinquo redemptore, quis fuisse videatur, omnia certis ex scriptura supputationibus ac probabilibus coniecturis subnixæ.*

Primùm stare non potest quod ait R. Selomo mortuum Nahson anno secūdo egressus Ægypti. Nam tum aut natum aut certè genitū esse oportuisset Salmon. Ergò terram non potuerit ingredi. Nam à 20 annis & suprà, vt erat comminatus Dominus, præter Iosue & Caleb nemo est terram ingressus. Oportuit autem Salmō intrasse in terram, vt ex Rahab gigneret Boaz. Nec quod nōnulli volunt, Nahson terram ingredi potuerit, quod rectè confutat Aben Ezra. Quòd si anniculus erat Salmō in terræ ingressu, circiter 20 annorum fuerit cū duxit Rahab. Et cū sint ab egressu Ægypti ad Iephte 300 anni, sublati 40 annis deserti supererūt à nato Salmon ad Iephte 260. Sit ergò 130 annorum vterque, & Salmon gignēs Boazū, & Boaz gignens Obed. Quòd si Salmon 20 annorum erat cū est ingressus terram, aut gignens Boazū erit 150 annorum, aut Boaz gignens Obed. Nam vterq; iam senio confectus ac propè decrepitus fuerit cū genuit. Idem de Obed & Iesse dicendū. Atq; ita possit Boaz cum veteribus Hebræis dici esse Ibsan iudex. De Elimelech autem num fuerit frater Salmon, vt Hebræi volunt, creditu difficile videtur quòd tādīu vixerit, siue 20

Numer. 14.

32.

לכת אחרי הבתורים, ne sequeris iuuenes. Et Iesse-
nex genuit Dauidem, vt qui esset octauus.

Lyranus triplicem facit Boaz. Neque enim credit fieri potuisse vt Salmon & Elimelech fratres fuerint, cùm Salmon vxorem duxerit Rahab initio ducatus Iosue, à quo vsq; ad Ibsan sunt anni plus quam 260, & multò plures vsque ad Elimelech. Poterat autem Boaz adhuc gignere cùm duxit Ruth.

Autor supputationis annorum mundi facit Boaz cùm genuit Obed, 117 annorum, Obed cùm genuit Isai, 117. Isai cùm Dauidem procreauit, 116. Et sic habebis à nato Boaz ad natū Dauidem 350 annos, distribuēdo 50 annos inter hos tres patres, nec erit cū Lyrano necesse fingere tres Boazos.

Midras Ruth facit Boaz cùm duxit Ruth, octogenarium, & Ruth quadragenariam. Vnde non possit Boaz esse Ibsā Iudex, vt initio dixerat, nisi dicatur Salmon genuisse Boaz anno 118, ponendo eum anniculum cùm est ingressus terram, aut centenarium genuisse, ponendo eum in ingressu terræ, 20 annorum.

Alij septimo anno post ingressum terræ ponūt Boaz genitum à Salmon ex Rahab. Autor supputationis annorum mundi historiam Ruth putat accidisse sub Ehud iudice 2 Israēl, Iudic. 12.

D. iij.

qui & Boaz. Veteres inquiūt Boaz ex quo ingressus est ad Ruth, & ea cōcepit, diem suum obiisse. Quod ego, inquit, demiror. Nam si Abraham contracto iam & refrigerato sanguine dicit, Gen. 17. Num centenario proles erit? quomodo Boaz 300 annos natus genuerit? Dici potest id factum diuinitus, & sanè inquit scriptura, ויתן ה' לה הריון, & dedit ei Dominus vt grauida fieret. Aben Ezra Ruth 4 de his ita scribit, Videtur, quantum coniectura licet assequi, Nahson in deserto 1.R.g.6 mortuus. Nam verisimile non videtur Nahson adhuc iuuenem ducem & vexilliferum fuisse inter Israëlitas. Præterea ingressus eius in terram scriptura mentionem faceret: nec alterius tribus dux esset potuerit quàm suæ. Et sanè si eum ponamus ingressum esse in terram, ab eius ingressu usque ad natum Dauidem sunt tantum 366 anni. Nam scriptura dicit anno 480 egressus Ægypti, qui quartus erat regni Salomonis, templum cœptum extrui. Vixit autem Dauid annos 70: desertum peragrarunt 40 annis Israëlitæ. Si ergò dicamus Salmō cū est ingressus terram, anniculum fuisse, vnusquisq; ex 4 illis patribus, Salmō, Boaz, Obed & Isaï prolem suscepit 91 anno. Quod si quis contendat minorem fuisse 20 annis Nahson cū exiit ex Ægypto, fuerit 18 annorū, nec subtrahamus annos quibus desertum lustrarunt Israëlitæ, tum vnusquisq; ex his 5 genuerit, annos natus 84: Nahson, Salmon, &c. Quod mihi placet, quia Boaz senex erat. Dicebat enim, לנחתי

IN LIBELLVM RVTH ANNOTA-
*ta paucula de Naomi, item de tēpore vitæ patrum Nah-
 son, Salmon, Boaz, Obed & Isai, tum ex Hebræis tum
 ex nostris, & quid hac in re sequendum ac statuendum
 videatur.*

NAOMI, quantum ex serie huius hi-
 storię cernere licet, Israëlitis fuit. Nam
 alia est נַמְוִי Naama Ammonitis mater
 Roboam, 1. Reg. 14. & 2. par. 12. Itaque
 ex vtraque illa gente Israëlitis alioqui abomināda
 Moab & Ammon duas existere mulieres Deus
 voluit ex quibus Christus descēderet, Ruth Moa-
 bitidē, cuius & Matth. in Christi genealogia me-
 minit, & Naamam Ammonitidem. Id quod au-
 tor Tseror Hāmor in Genesin cap. 19. etiā innue-
 re videtur. Putant autem Hebræi ē cœtu Domini
 vtriusq; huius gentis mares tantū exclusos fuisse,
 non itidē fœminas, illo Domini decreto quod af-
 fertur Deut. 23. vt noster Paraphrastes attigit hīc
 cap. 2. vers. 11. & Aben Ezra cap. 1. Doctores
 Hebræorum putant Boaz esse Ibsan iudicem Is-
 raël, Iudic. 12. Id quī fieri possit, mirum videtur R.
 Salomoni, 1. Paralip. 2. Siquidem Nahson, inquit
 ille, anno secūdo exitus Ægypti mortuus est. Sal-
 mon autem eius filius ex eorum numero fuit qui
 terram sunt ingressi, atque in eius ingressu natus
 est Boaz. Ab exitu verò Ægypti ad Ieptē inter-
 sunt anni trecenti, vt obiicit regi Ammon, Ieptē
 de terra totidem annis possessa, Iudic. 11. ac tum
 erat mortuus Salmon. Ieptē porrò successit Ibsan,
 D. ij.

rad. תב in cal transitiuè sumatur, ad repetendum, non perinde placet, etsi infra versu 10 sic sumatur למקם. Quòd si hæc lectio placet, intransitiuè expones למתב ad redeundum in possessionem, scilicet fundi. Galli Ius retractus appellant. Nam למתב ad sedendum, vt in Venetianis exempl. scribitur, paulò alienius puto, tametsi vocatus fuisset à Boaz vindex ille propinquior, vt in porta cum aliis federet. Sed ita soliti sunt qui punctarunt Targhumin ordines verborum cōfundere, vt למתב etiam à תב non tantum à יתב scribant. Versic. 7. ושרן contractuū verba sunt, vltro citroq; accipere & dare, Hebræi dicunt משא ומתן debitum & datum. Contractus ex mutua hac stipulatione constât. Vide Eliam in Methurgheman, & Baal Aruch in rad. טר. Versi. 20. Netopha nomen viri est, de quo vide sub finem 2. cap. 1. Paralip. Vbi filij Salma dicuntur fuisse Beth-lehē & Netophathi. Quem locum doctè explicat Kimhi in suis commentariis.

**vel inferuit
tes patri.
*id est probi
et frugi.*

Nahson genuit Salma iustum (illum.) Is est Salma ex Beth-lehem & Netopha, cuius filij sustulerunt præsidia quæ collocarat Ieroboam (ille) impius pervias, fueruntq; cultores * patris, & filij * pulchri vt Netopha. 21 Salmon autē genuit Ibsan ducē: is est Boaz iustus, cuius merito seruatus est populus domus Israël è manu hostiū suorum, & propter eius orationem recessit fames ex terra Israël.

**vel seruiit
Domino. Allu
sio ad nomen.*

Boaz verò genuit Obed, qui * coluit Dominū orbis corde integro. 22 Obed verò genuit Isai qui appellatur serpens, eò quòd non est inuenta in eo causa aut labes vt traderetur in manus angeli mortis, vt tolleretur eius animam ab ipso: vixit autem diebus multis, quoad venit in memoriam * coram Domino consilium quod dederat serpens Heuæ uxori Adami, vt ederet de arbore, cuius fructibus vescentes sapientes sunt ad dignoscendum inter bonum & malum, ob quod consilium damnati sūt mortis omnes incolæ terræ, ac ea ipsa de causa defunctus est Isai iustus: is est Isai qui progenuit Dauidem Regem Israël.

**in mentem Do
mino.*

Finis Targhum libelli Ruth.

INCAP. II II.

Versic. 4 sub finem pro למיתב omnino scribendū puto למיטב ad accipiendū, vt conuerti, quemadmodum & secundo versiculo ab hoc: etsi eo loco de vxore ducenda, hîc de agro vindicando agatur. Nam vt למיתב id est cum punctis למיטב à D.j.

quod (est) in loco ipsius: testes estis pro me hodie.
 11 Dixerunt vniuersus populus qui (erat) in porta
 synedrij, & seniores, Testes sumus: Det Dominus
 mulierem hanc quæ venit in domum tuam, tan-
 quam Rachelem & tanquam Leam, quæ ^{*id est, propa-} ædifi-
 carunt ambæ ipsæ domum Israël patris nostri ^{garunt,}
 duodecim tribubus, & fac robur in Ephrath, ac vo-
 ces nomen in Beth-lehem. 12 Sitque prosperas
 domus tua vt domus Phares quæ peperit Tamar
 ipsi Iuda, ex semine quod dederit Dominus tibi
 ex puella hac. 13 Accepit igitur Boaz Ruth,
 fuitque ei in vxorem, & ingressus est ad eam, ac
 dedit ei Dominus grauiditatem, & peperit filium.
 14 Tum dixerunt mulieres ipsi Naomi, Benedi-
 ctum (sit) nomen ipsius Domini, qui non sustulit
 tibi vindicem hodie: & vocetur nomen eius ex
 iustis Israël. 15 Sitque tibi in confirmatorem a-
 nimæ, & ad sustentandum caniciem tuam deliciis:
 siquidē nurus tua quæ amat te, peperit eum, quæ
 quidem fuit melior tibi tempore viduitatis tuæ
 quàm multi filij. 16 Accepit ergo Naomi pue-
 rum, ac posuit eum in sinu suo, fuitque ei in nutri-
 cem. 17 Vocarunt* autem ei vicinæ nomē, ^{*indiderunt}
 dicentes, Natus est filius ipsi Naomi, & vocarunt
 nomen eius Obed: is est pater ipsius Isaï patris
 Dauidis. 18 Porrò hæ sunt generationes Pha-
 res. Phares genuit Hefron. 19 Hefron autem
 genuit Ram: Ram genuit Amminadab. 20 Am-
 minadab verò genuit Nahson. Porrò Nahson
 princeps (fuit) domus patriæ domus* Iuda. At ^{*tribus.}
 Nahson

^{obstrictus es}
^{tu.}
^{requirere.}

^{mutuo.}

Ego igitur sciam ex te, vt vindex sim post te! Qui dixit, Ego redimam. 5 Tum dixit Boaz, In die quo enies agrum de manu Naomi, & de manu Ruth Moabitidis vxoris mortui *teneris redimere, ac opus* habes vt affinem tibi facias ipsam, accipiendo eam in vxorē, propterea vt suscites nomen mortui super hæreditatē suam. 6 Ait vindex, Hoc modo non possum redimere mihi, propterea quod est mihi vxor, non est mihi facultas accipiendi alteram super illam, ne sit in contentionem in domo mea, & corrumpam hæreditatē meam: redime tibi tu, quia non est tibi vxor, ego enim non queo redimere. 7 Talis autem mos tempore prisco consuetus erat in Israël, Tempore quo accipiebāt vel dabāt, redimebant aut permutabant vnus* à socio suo, vel stabiliiebāt quiduis, extrahebat vir thecam manus suæ dextræ, & præbebat ea possessionē socio suo: ac ita solebant acquirere Israëlita, vnus à socio suo coram testibus. 8 Dixit ergò vindex ipsi Boaz, Porrige manum tuam ad possessionem, & posside tibi. Tum extraxit Boaz thecam manus dextræ illius, & acquisiuit sibi. 9 Dixitq; Boaz senioribus & cuncto populo, Este testes vos pro me hodie quod acquisiui quicquid fuit ipsi* Elimelech, & quicquid ipsis Cilion & Mahlon, è manu Naomi. 10 Et insuper Ruth Moabitidem vxorem Mahlon acquisiui mihi in vxorem, eò vt exuscitem nomen defuncti super hæreditatem suam, neque pereat nomē defuncti è fratribus suis, & è porta synedrii

מֵאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל וּבָעוּ אוֹלָר יִתְעוֹבֵר דְּפֻלַּח לְמַרְי עֲלֵמָא
 בְּלִבְ שְׁלוֹם : וְעוֹבֵר אוֹלָר יִתְיַשִּׁי דְּמַחְקְרֵי נַחֲשׁ בְּגִין
 דְּלֹא אֶשְׁתַּכַּחַת בַּח עֲלֵא וּשְׁחִיתָא לְאַתְבָּסְרָא כִּירוֹי דְּמִלְאַכָּא
 דְּמוֹתָא לְמַסַּב יִתְנַפְּשָׁה סִנָּה וְחִיָּה יוֹמִין סְנִיאִין עַד דְּאַדְכַּר
 קָדָם יְיָ עִישָׁא דִּיהֵב חֲוִיָּא לְחוּה אֶתְת אָדָם לְמִכִּיל מִן אֵילָנָא
 דְּאַבְלִין פְּרוּי חֲבִיסִין לְרַע בִּין טַב לְבוֹשׁ וְעַל-הוּא עִישָׁא
 אֶתְחִיבוּ מוֹתָא כָּל דְּיָרִי אֲרַעָא וּבְהִתִּיָּא עֲלֵא שְׂכִיב וְשִׁי צְדִיקָא
 הוּא וְשִׁי דְאוֹלָר יִתְדוֹר מִלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל :

סליק תרנומא דמגילת רות במערא:

דרחמנא דאפקנא לחירות:

C A P. I I I.

1 Porro Boaz ascendit ad portam domus iudicij
 synedrorum, seditque illic cum senioribus, atque
 ecce vindex præteriiit, de quo locutus fuerat Boaz
 ipsi Ruth. Dixit ergò (illi,) Diuerte, sede hîc vir
 cuius absconditæ sunt viæ : diuertitque & sedit.
 2 Sumpsit autem (ille) decem viros ex senioribus
 ciuitatis, ac dixit (illis,) Sedete hîc: & sederunt.
 3 Tum dixit (Boaz) vindici, Hereditatem agri quæ
 (fuit) fratris nostri Elimelech, vendidit Naomi,
 quæ reuerfa est ex agro Moabitico. 4 Ego au-
 tem dixi, Reuelabo aurem tuam, dicendo, Com-
 para coram fessoribus portæ domus iudicij syn-
 edrij & coram senioribus populi mei, si est volun-
 tas tua vt redimas, redime: quòd si non est volun-
 tas tua, significa mihi, vt sciam: Quia non est præ-
 ter te qui facultatem habeat redimendi ante te,
 & qui sit propinquus ad accipiendum sicut tu.

סדעם טלע גבר ית־נרתק יד־ימינה ואזשט בה קנין לחברה
 והכן נהנין למקני בית ישראל חר מן־חברה קרם סהרניא
 ויאמר ואמר פרזקא לבועו אזשט ירך לקנינא וקני־לך וטלע
 בעו ית־נרתק יד־ימינה וקני־לה: ויאמר ואמר בעו לסביא
 ולכל־עמא הוו סהרין אתון עלי יוכא דן ארום קניתי ית־כל־
 מה דהוה לאלימלך וית־כל־מה דהוה לכליון וסחלוון מן־ימא
 דנעמי: וגם ואף ית־רות סאביא אתם סחלוון קניתי לי
 לאנתו בגין למקם שם־שביכא על־אחסנתה ולא־ישויו שם־
 שביכא מלות אחוהי ומתרע סנהדרין דכאתרה סהרין אתון
 עלי יוכא־דן: ויאמרו ואמרו כל־עמא די־בתרע סנהדרין
 וסביא סהרין אנתא יתו לי ית־אתתרה תרא דאתיא לביתך
 כרחל וכלאח די־בנו חרויהון ית־בית ישראל אבונן בתרי־עסר
 שבטין ועבר חילא באפרת ותהי קרי שםא בבית לחם:
 ויהי ויהי־סלח ביתך בבית פרץ די־ילדת תסר ליהודה מן־
 זרעא דיותו לי לך מן ריבא תרא: ויקח וגסב בעו ית־רות
 והות לח לאנתו ועל לותה ויהב לי לה עדוי וילדת בר:
 ותאמרנה ואמרו נשיא לנעמי בריך שמה דילי דלא פסק לך
 פרזקא יוכא דן ויתקרי שמה מן צדיקי ישראל: והיה ויתא
 לך למקום נפש ולכלכל ית סיבתך בתפגוקין ארום כלתך די־
 רחמרי יתך ילדתה דהיא הורט טבתא לך בערן ארסלותך
 כסניאין בגין: ותקח וגסבר נעמי ית־רביא ושויית יתה
 בעטפה והות לה לתרבינתא: ותקראנה וקראו לה שבבתן
 שם למיכא אתילד־בר לנעמי והוו קרן שמה עובר הוא אבוי
 דישי אבוי דרור: ואלה ואלן תולדת פרץ פרץ אולד ית־
 חזרון וחזרון אולד ית־רם ורם אולד ית־עמינדב:
 ועמינדב אולד ית־נחשון ונחשון רב בית־אבא לבית יהודה
 ונחשון אולד ית־סלמא צדיקא הוא סלמא מן בירת לחם
 ונטופה דבטלו בנוי פרודון דאותב ירבעם חיבא ער־ארחי
 והוא עוברי אב ובנין יאון כנטופא: ושלמון אולד ית־
 אבצן נגידא הוא בעו צדיקא די־על־זכותה אשתיונו עמא
 בירת ישראל מיד בעלי דככהון ובגין צלוחה עדרת כפנא

folet verbum Domini pro ipso Domino. Id quod religiosè obseruare solet Ionathan Chaldeus paraphrastes, non item Onkelos aut alius, vt nomen tetragrammaton hac periphrafi exprimat. Vide Galatinum de arcanis catholicæ veritatis lib. 3 cap. 4. Verùm hæc imitatio ad hominem translata mihi affectatior videtur, vt paraphrastæ Hagiographorum impuriore sunt. Porro quis sensus fuerit בין מימרי inter sermones & Michol, pro inter se, & quare subaudiemus inter sermones suos?

וּבְעֵז וּבְעֵז סֶלֶק לְתַרְעָה בֵּית דִּינָא דְּסַנְהֶדְרִין וַיִּתֵּב תַּפְּן עִם־
 סִבְיָא וְהָא פִּרְקָא חֲלִף דְּמִלְלָא בְּעֵז לְרוּת וְאָמַר סִטִּי תִּבְּהִנָּא
 גָּבֵר דְּגִנְעֵן אֲרַחְתָּה וְסִטָּא וַיִּתֵּב: וַיִּקַּח וַדְּבַר עֲשָׂרְתִּי גָבֵר
 מִסְּבִי קֶרְתָּא וְאָמַר תִּבְּהִי כֵּא וַיִּתְּבוּ: וַיֹּאמֶר וְאָמַר לְפִרְקָא
 אֲהֶסְנֵת חֲקֵלָא רִי לְאַחוּנֵעַ לְאַלְיִסְלֹךְ וּבְנֵת נַעֲמִי דִּי־תֵבֶת מִחֲקֵל
 מִזֶּאֱבִי: וְאֵנִי וְאֵנָּה אִמְרַת אֲנִלִּי אֲרֻנְךָ לְמִימְרֵי קִנְהָ כֹּל־קִבְרָא
 יִתְּבִי תַרְעָא רְבִית דִּינָא דְּסַנְהֶדְרִין וְכֹל־קָבֵל סִבְיָא רַעֲמִי אֶם־
 אֵית רַעוּתְךָ לְמַפְרָק פֶּרֶק וְאִם־לֹא־אֵית רַעוּתְךָ חוּלִי וְאֲנִדַּע
 אַרוּם לֹא־אֵית בְּרִימְנֶךָ הֲהוּא רָשִׁי לְמַפְרָק קִדְּכֶךָ וְהוּא קְרִיב
 לְמִתְּבָּ כּוּתֶךָ וְאֵנָּה אֲדַע כִּנְךָ וּפִרְקָא אֲהָא בְּתֶרֶךְ וְאָמַר אֵנָּה
 אֶפְרָק: וַיֹּאמֶר וְאָמַר בְּעֵז בְּיוֹם וּבִינְתֶךָ יִתְּחֵלָא מִן־יָדָא
 דְּנַעֲמִי וּמִן־יָדָא דְּרוּת מִזֶּאֱבִיתָא אֲתָת מִתָּא חֵיב אֵת לְמַפְרָק
 וּבְעִי לִיבָּא יִתָּה לְמַסְכָּה לְאַנְתּוּ מִן בְּגָלָל לְאַקְמָא שֵׁם מִתָּא
 עַל־אֲחִסְנֵתָה: וַיֹּאמֶר וְאָמַר פִּרְקָא כְּהִי גֻנָּה לִית אֵנָּה יִכְרֹא
 לְמַפְרָק לִי עַל־דְּאִית לִי אֲתָתָא לִית לִי רִשּׁוֹ לְמַסְכָּ אֲחִרְגִּיתָא
 עֲלָה דְלִמָּא תְּהִי לְמַעַז בְּבִיתִי וְאֲהָא מִחֲבֵל יִתְּאֲחִסְנֵתִי פֶּרֶק לֶךְ
 אֵת אַרוּם דְּלִית לֶךְ אֲתָתָא אַרוּם לִירָא אֵנָּה יִכֹּל לְמַפְרָק:
 וְהָא וּכְהָרָא מִנְהֵנָּה בְּעֵדְנָא דִּי־מִלְקֶדְמוֹן מִתְּנַהֵנָּה בִּישְׂרָאֵל
 בְּזִמְן דְּשִׁקְלוּ וְשִׁרְוּ וּפִרְקוּן דְּמִחֲלָפִין חַד מִן־חֲכֵרָה וּמִקְדִּימִין כֹּל־

in aurora, cùm nondum cognosceret vir socium suum propter tenebras: dixitq; (Boaz) pueris suis, Ne innotescat * cuiquam quòd venerit mulier in aream. 15 Item dixit (ad Ruth,) Præbe peplum quod (est) super te, & tene illud: cumq; teneret illud, mensus est sex sata hordei, & posuit super illam. Adductū* est autem ei robur à Domino, ad ea gestanda, ac protinus dictū est per prophetiam fore ut exirent ex ipsa sex iusti mundi, quorum vnusquisque futurum erat ut benediceretur sex benedictionibus, David, Daniel & eius socij, & rex Messias. Ingressusque est Boaz in ciuitatem. 16 (Illa) porrò venit ad socrum suam in aurora. Quæ dixit, Quænam es filia mea? exposuitq; illi quicquid fecerat sibi vir (ille:) iuxta* verbum prophetiæ quæ reuelata fuerat ipsi, fecerat* sibi. 17 Ac adiecit, Sex sata hordei ista dedit mihi vir. Nam dixit mihi, Non ibis vacua ad socrū tuam. 18 Ait (Naomi,) Sede filia mea mecum domi, vsque ad tempus quo scias quomodo decretū fuerit è cælo, & quo modo mirificabitur* negotium. Neque enim cōquiescet vir, nisi peregerit in bonum, negotium hodie.

*viro, ad ver.

*Suppedatæ
et auctæ ei
sunt vires.

*iuxta os ver-
bi. i. ex præferri-
pro, iuxta te-
norem.
*vel illi.

*mirè cadet
res.

IN CAP. III.

Versic. 8 pro מיכרי legēdū puto מימריה. credide-
rim enim cōpendio scriptum primū fuisse מיכרי
ut sæpe fit. Erit ergò מימריה hoc est cum punctis
מימריה verbum suum, pro inter se. Quod ad imi-
tationem eius dictum est quod de Domino dici
C. ij.

fecit Ioseph iustus qui renuit accedere ad Ægyptiam, vxorem heri sui: sicut (in super) fecit Paltiel filius Lais, pius, qui fixit ensē inter verbū* suum ^{*id est, inter se.} & Michal filiam Saülis vxorē Dauidis, qui renuit accedere ad illam. 9 Dixit (ille,) Quenam es? Ipsa verò, Sum, inquit, Ruth ancilla tua: vocetur ergò nomē tuum super ancillam tuam, vt me accipias in vxorem, quia redemptor es. 10 Tum ille, Benedicta es, inquit, à* conspectu Domini, ^{à Domino.} filia mea: potiore reddidisti bonitatem posteriorem quā priorem. Prior (fuit) quòd facta es profelyta: posterior verò, quòd gessisti tete vt mulier quæ obseruat affinem paulisper vsque ad tempus quo adoleuerit, ita vt non iras post iuuenes ad faciendum scortationem cum illis, siue pauper siue diues esset. 11 Nunc ergò filia mea ne metuas, quicquid dixeris mihi, faciam tibi: siquidem apertum est coram omnibus sedentibus in porta synedrij magni, populi mei, quòd fœmina iusta es, atque esse in te robur ad ferendum iugum mādatorum Domini. 12 Nunc itaque sanè verum* ^{*in veritate, ad verb.} est quòd redēptor sum: sed etiam est vindex alter, cui cōuenit redimere magis quā mihi. 13 Mane (hac) nocte, fietque manē, si te redemerit vir ad quem spectat vt te redimat ex lege, sanè bonum (erit,) redimat ad* vitam: Quòd si non vult te redimere, redimam te ego: dico cum iureiurando coram Domino, sicut locutus sum tibi, ita faciam, ^{*id est, vt semē suscitet mortuo, ac velut cum vita restituat.} iace vsque ad tempus matutinum. 14. Iacuit ergò ex aduerso pedum eius vsque mane, & surrexit

אָבִירן יתְנַחֵר מִן־שְׂמִיָּא וְאָבִירן יתְפָּרֵשׁ בְּתַנּוּם אָרוֹם לֹא יוֹנוֹת
נִבְרָא אָרוֹם אֱלֹהִין וְשִׁיזִי לְטֵב בְּתַנּוּמָא יוֹמָא־דִּין:

C A P. I I I.

1 Dixitq; ei Naomi socrus ipsius, Filia mea cum
*g.d.iureiuran
do me asstringo
fore ut non co.
quiescam do-
nce, &c. iureiurando non conquiescam vsque ad tempus
 quo quaesiero tibi requiem, propterea ut bene sit
 tibi. 2 Nunc verò an non Boaz notus est nobis,
 cuius cum puellis fuisti in agro? En ipse ventilat
 aream hordei vento nocturno. 3 Lauaberis er-
 gò aqua, & vngêris vnguētis, ac pones ornamen-
 ta super te, & descendes in areā: ne te diuulges
 viro quoad absoluerit ille comedere & bibere.
*scies ad
verb. 4 Fietq; tēpore quo iacebit in cubili suo, ut *scias
 locū vbi cubat, & intrabis ac discooperies eius pe-
 des, & cubabis, petesq; ab eo consilium: ipse au-
 tem indicabit tibi pro prudētia sua id quod ages.
 5 Tum (ea) dixit illi, Quicquid dixeris mihi, fa-
 ciā. 6 Descendit ergò in aream, ac egit iuxta o-
 mnia quæ iusserat ipsius socrus. 7 Comedit au-
 tem Boaz & bibit & exhilarauit* cor suum, bene-
 dixitq; nomen* Domini, qui exaudierat precem
*bonum reddi-
dit, id est, hila-
rior redditus est
cibo & potu.
*nomini. suam, & sumnouerat famem ex terra Israël, ac
 venit ut cubaret in latere acerui: intrauitq; Ruth
*dim. in *occulto, & reiectis eius pedibus cubuit. 8 Et
 factum est in dimidio noctis ut obstupuerit vir &
 trepidarit, & mollis reddita fuerit sicut rapa caro
 ipsius præ metu: cumq; vidisset mulierem iacen-
 tem ex aduerso pedum suorum, cohibuit concu-
*figmentum,
genium suum. piscentiam* suam, neque accessit ad illam: sicut
 C.i.

קבל רגליו וכבש יצרה ולא קרב לותה היכסר דעבר יוסף
צדיקא דסרב לסקרב לות מצרימא אתת רבונה היכסא דעבר
פלטיאל בר ליש חסידא דנעץ סיפא בין סימרה ובין סיכל
בת שאול אתת דוד דסרב למקרב לותה: ויאמר ואמר
כן אנת ואמרת אנא רורא אסתך ויתקרי שסך על אסתך
למסכי לאנתו ארום פרק אנת: ויאמר ואמר בריכה אנת
סן קרם יי ברתו אוטבת טיבותך בתרי סן קרמי קרמי
דאתגירית ובתרי דעבודת נרמך כאתתא דנטרא יכס קליל
עד זמן דירבי בגין דלא לסהך בתר רובין למעבר ונו עמהון
אם ססכן ואם עתיר: ועתה וכען ברתו לא תרחליו כל
די תימר לי אעבר לך ארום גלי קדם כל יתבי תרע סנהדרין
רבא דעמי ארום אתתא צדיקתא אנת ואית כך חילא לסוכרא
גיר פקוריא דלי: ועתה וכען ארום קקשטא ארום פרק
אנא ואף אית פרק אחרן דחוי לה למפרק יתר סני: ליני
ביתי בליליא ויהא כצפרא אם יפרקך גברא דחוי לה למפרקך
סן אוריתא הרי טב ויפרק לחיי ואם לא צבי למפרקך ואפרקנך
אנא אמרת בשכועה קדם יי כסא דמללרת לך כרן אעבר
דסכי עד ערן צפרא: ותשכב ודמכת סלקבל רגליו עד
צפרא וקסרת בקריצתא עד לילא אשתמוע גבר ית חכרה
סן קדם חשוכא ואמר לעלמוי לא אשתמוע לגבר ארום
אתת אתתא לאדרא: ויאמר ואמר הכי סדרא די עליך
ואחרי כה ואחרי כה וכל שרת סאין דסעורין ושוי עליה
ואיתי לה כה סן קדם יי לסוכרותהון וכן יד אתאמר כנבואה
דעתידין לספק מנה שתא צדיקי עלסא דכרל חר וחר עתיר
למהוי כתברך בשר כרן דוד ודניאל וחברוהי וסלפא
משיחא ועל בעו לקרתא: ותבוא ואתת לורת חסותה
בקריצתא ואמרת סן אנת ברתו וחיות לה ית כל סה דעבר
לה גברא על פוס מימר סן קדם נבואה דאתגלית לה עבר
לה: ותאמר ואמרת שת סאין דסעורין האלן יהב לי
גברא ארום אסר לי לא תהכין ריקנא לורת חסותך:
ותאמר ואמרת תבי ברתו עמי כביתא עד זמן דתדעין

vel messes. pus. quo absoluerint omnem messem* meam.
 22 Tum dixit Naomi ad Ruth nutrum suam, Pul-
id est bonum. chrum* est filia mea ut ex eas cum puellis eius, ne-
 que occurrant tibi in agro alio. 23 Adiunxit
*vel, absolue-
 tur messes, et
 cet.* ergò sese puellis ipsius Boaz, ad colligendum do-
 nec absolueret* messem hordei & messem tritici,
 egitque cum socru sua.

IN CAP. II.

Versic. 8 pro קביל quod formā habet imperat.
 paël lego קבילת id est קבלת ut Hebræo שמעת re-
 spondeat. Vers. 15. תכספניה iod reiecto תכספניה
 sensus monet restituendum. Sunt in Targhumim
 sæpe adiectæ literæ otiosæ, quas nos magna ex par-
 te quantum potuimus refecandas curauimus.

1 ותאמר ואמרת לה נעמי חסותה ברת בשבועה לא-
 אנים עד זמן דאמבע לך נחא. בגין דייטב לך: ועתה
 ובזן הלא בעז דאשתמודע לנא דהוית בחקלא עם עלכתו
 הא הוא סבדר ית אדר סעורין ברוחא די בליליא: ורחצת
 ותחללי במיא ותסוכי בסמין ותשוויאי תכשויטין עליך ותתחתינ *על כנוקמין*
 לאררא לא תתפרסמי לנכרא עד שיצויתח למיכל ולמשתין:
 ויהי ויהי בערן משכבה דמבה ותדעין ית אתרא דיוסף
 תמן ותעלי ותגליאי ית דגלוי ותדמי ותהא שאלא מנה עטא
 והוא יחוי לך בחכמתה ית די תעכרין: ותאמר ואמרת
 לה כל די תמכרין לי אעבר: ותרד ונחתת לאררא ועבדת
 ככל די פקדה חסותה: ויאכל ואכל בעז ושתא ואטיב
 לכה וברך שמה די לי דמבר: עלותה ואעדי כפנא סד ארעא
 דישראל ואתא לדמכא כסטר ערכתא ועלת רות ברו וגלית
 רגלוי ודמכת: ויהי והוה בפלגות ליליא ותוה נכרא ורתת
 ואחר כך כלפתא בשרה מן דריתתא ותוה אתתא דמכא כל-

turo secundū iustitiam: at ego, non est mihi meritum vt sit mihi pars* in seculum venturum vel cum vna ex ancillis tuis. 14 Dixit ei Boaz, Ad tempus cibi capiēdi accede huc, & vescēris pane, ac intinge fulcimentum* tuum in pulmēto quod coctum est in aceto. Sedit ergò à latere messorū, porrexitque (ille) ipsi farinam tostam, & comedit & saturata est, ac reliquum fuit (illi). 15 Et surrexit ad legēdum spicas. Iusserat autem Boaz pueris suis, dicens, Etiam inter manipulos colligat, neque eam opprobretis. 16 Quin etiam soluendo soluetis illi de mergitibus, & permittetis vt colligat, neque obiurgabitis eam. 17 Collegit ergò spicas in agro vsque ad vesperam: cumque excussisset* spicas quas collegerat, fuit mensura earum circiter tria sata hordei. 18 Tulitque ac ingressa est in vrbem, viditque eius socrus id quod collegerat: protulit autem (illa) ex pera, deditq; ei cibū qui relictus fuerat sibi ex satietate sua. 19 Tum dixit ei socrus ipsius, Vbi collegisti hodie, & vbi studuisti facere? Sit vir qui agnouit te, benedictus. & indicauit socruī suæ cum apud quem studuerat facere, ac dixit, Nomen viri apud quem operam nauauī hodie, vocatur Boaz. 20 At Naomi nurui suæ, Benedictus est ex ore sanctitatis Domini, qui non intermisit beneficētiā suā cum viuīs & cum mortuis. Item dixit ei Naomi, Propinquus (est) nobis vir, ex redemptoribus nostris est. 21 Dixit autem Ruth Moabitis, Quin & dixit mihi, Cum pueris meis tete adiunges vsque ad tem-

*pars mea, ad
verb. nisi vs
pluraliter lege-
re, vt sint mihi
partes.

*buccellam.

*contrinisset;
calcaasset.

bibes aquam quam hauserint pueri. 10 Cecidit (illa) in faciem suam, & adorauit super terram, ac dixit illi, Quid ita inueni miserationes in oculis tuis vt me agnosceres, cum sim de natione extera ex filiabus Moabitarum, & de populo qui non mundus est vt intret in cœtum Domini? 11 Respondit Boaz, dixitque illi, Renuntiando *renuntiatum est mihi per sermonem sapientum, quod cum decreuit Dominus, nō decreuit de fœminis, sed de viris, & dictum est ad me in *prophetia futurum vt exeant ex te reges & propheta, propter bonitatem quam exercuisti cum socru tua, quæ aluisti eam post quàm mortuus esset maritus tuus, & reliquisti deos tuos & gentem tuam, patrem tuum & matrem, & terram natiuitatis tuæ, & profecta es vt te profelytam faceres, atque vt habitares inter populum qui nō fuerat notus tibi ab heri & ab *eo (die) qui ante illum. 12 Retribuat tibi Dominus retributionem bonam in hoc seculo pro opere tuo bono, sitque merces tua integra in seculum vêturum, à *cōspectu Domini Dei Israël: quæ veneris vt fieres profelyta, & vt tete abderes sub vmbra *diuinitatis gloriæ eius: ac eo ipso merito liberaberis à iudicio gehênæ, vt sit portio tua cum Sara, Rebecca, Rachel & Lea. 13 Tum illa, inueniam, inquit, miserationes in oculis tuis mi domine: quia consolatus es me *quod me aptam iudicaris vt digna essem cœtu Domini, & quia locutus es consolationes super *cor ancillæ tuæ, qui me confidere feceris de hæreditado *seculo ven-

B. iij.

* id est planè
vel certè mihi
est expositū &
significatum.

* per.

* id est nudius
tertius q. d. à
paucis diebus.

* à Domino.

* habitatiōis,
præsentia.

* reſtificanda
me, ad uerb.

* quæ cordis ſint

* obtinendo.

CAP. II.

Erat autē ipsi Naomi notus à *viro suo, vir strenuus potēs *in lege, de profapia Elimelech, nomine Boaz. 2 Dixitq; Ruth Moabitidis ad Naomi, Eam nunc in agrum, & legam spicas post eum in cuius *oculis miserationes inuenero. Et dixit illi, Ito filia mea. 3 Profecta igitur & ingressa colligebat in agro post messorēs, euenitque euentus eius hæreditas agri qui erat ipsius Boaz, qui (erat) ex genere Elimelech. 4 Atque ecce Boaz venit ex Beth-lehem, dixitque messoribus, Sit verbū Domini in auxilio *vestro. Qui dixerunt illi, Benedicat tibi Dominus. 5 Dixit autē Boaz puero suo quem constituerat præfectum messoribus, Ex qua natione est adolescentula hæc? 6 Respondit puer qui constitutus erat magister super messorēs, & dixit, Adolescentula ex populo Moabitico est, quæ rediit & facta est profelyta, cum Naomi ex agro Moabitico. 7 Et dixit, Legam nunc & congregem spicas inter manipulos, id quod relinquitur post messorēs: venitque ac stetit & tardauit nunc de-ante mane vsque nūc: ita *parum est hoc quod sedet domi pusillum. 8 Tum dixit Boaz ad Ruth, An non audis *ex me filia mea? Ne eas lectum spicas in agro alio, sed *nec transibis hinc vt proficiscaris ad gentem aliam, verum hîc tete adiūges cum puellis meis. 9 Contempleris in agrum quem metent, & eas post illos: an non iniunxi adolescentibus vt non appropinquēt tibi: & tempore quo sities aquam, ito ad vasa, &

*ex parte viri
consanguineus.
*id est praesens.

*cui grata fue-
ro, qui me mi-
sericordia di-
gnatus fuerit.

*adiuuat nos
Dominus.

*ita parum do-
mi habet.

*id est audi
me.

*et etiam non,

מן־דין נהגם לכהני חלקך עם־שרה ורבקה ורחל וְלֹא־רָאָה׃
 ותאמר ואמרת אשכנח רחמין בעיניך רבוני ארום נחמתי
 לאכשרתני לסדפי בקהלא דילי וארום מללמא תנחומין על־לב
 אסתך דאכשרתני לכחסן עלמא דאתי הי כצדקות ואנא לית לי
 זכו לכהני לילי חלקי לעלמא דאתי אפלו עם־חדא מן־אסתך׃
 ויאמר ואמר לת בעז לעדן סעורמך קרבי תלכא ותיכלי מן־
 לחמא וטמשי סעך בתבשילא דאתבשל בחלא ויתבת מסטר
 תצוריא ואזיטי לה קסח קלי ואכלת ושבעת ואשתארי׃
 ותקם וקסת למצבר שבלין ופקד בעז ית־עלמיו למיסר אף ביני
 אלמיו תהי צברא ולא תכספונה׃ וגם ואף כתר תתירון לה
 מן־אסיריא ותשקון לכהני צברא ולא תנפון בה׃ ותלקט
 וצברת שבלין בחקלא עד־רמשא ורשת ית־שבלין דצברת והוה
 שעוריהון כתלת סאין סעורין׃ ותשא וסוברת ועלת לקרתא
 וחות חמותה ית־מה דכנשת ואפקת מן־תרמילא ויהברת לה
 ית־מונא דאשתארא לה כשכעה׃ ותאמר ואמרת לה
 חמותה לאן צברת יומא דן ולאן אשתדלת למעבר יהא גברא
 דאשתכודע לך מבורך וחייאת לחמותה ית־דאשתדלת למעבר
 עמה ואמרת שם גברא דאשתדלת עמה יומא דן מתקרי בעז׃
 ותאמר ואמרת נעמי לכלתה מבורך הוא מפס קדש דילי דלא
 שבק טיבותה עם חייא ועם־מתיא ואמרת לה נעמי קריב לנא
 גברא מפורקנא הוא׃ ותאמר ואמרת רות מואביה אף
 ארום אמר לי עם־דביא דילי תתוספין עד־זמן דכדי ושיצון
 ית־כל תצוריא דילי׃ ותאמר ואמרת נעמי לית־דות כלתה
 שפיד ברתי ארום תפק עם־עלמותי ולא יערעון כך בחקל
 אחרן׃ ותדבק ואדבקת בעלמתו דבעז למצבר עד דישויצו
 תצר סעורין ותצר חטין ויתבת עם־חמותה׃

B.jj.

תרגום סגלת רות

ולנעמי ולנעמי אשתכורע לגברה גבר גבר תקין באוריתא
 מן יחוס אלימלך ושמה בעו: ותאמר ואסרת רות מאבייתא
 ליהודי נעמי אול כען לחקלא ואכנש בשבלין בתר דידאשנח
 רחמין בעינוי ואסרת לה אול ברתי: ותלך ואולת ועלת
 וכנשת בחקלא בתר חצוריא ואורע ארעה אחסנת חקלא דר
 היה לבעו דמן יחוס אלימלך: והנה והא בעו אתא סבות
 לחם ואמר לחצוריא והא מימר לי בסעודון ואמרו לה
 יברכך יי: ויאמר ואמר בעו לעלמה דמני רב על חצוריא
 לא בן אמה ריבא הדא: ויעז ואתיב עלמא דאתמא רב
 על חצוריא ואמר ריבא מן עמא דמואב היא דתבת ואתניית
 עס נעמי מחקל דמואב: ותאמר ואסרת אגבר כען ואכנש
 שבלין באלמניא כה דמשתאר בתר חצוריא ואתר וקמרת
 ואתעכבר כען מקדם צפרא ועד כען פון ועד בן דיתבא
 אולי קבלת בבותא צבחר: ויאמר ואמר בעו לות רות הלא קבל מני
 ברתי לא תהכין לסצבר שבלין בחקל אחרון ואף לא תעברי
 בכא למור לאמא אחרתא והכא תתוספין עס עלמותי:
 עיניך תהא מסתכלא בחקלא דיתצרון ותהכין בתריהון הלא
 פקרת ית עלמניא דלא יקרבוך בך ובעדן די את צהירי למוי
 אולי למניא ותחי שתיא מוי דימלין עלמניא: ותפל ונפלת
 על אפהא וסגרת על ארעה ואסרת לה מא דן אשכחת רחמין
 בעינך לאשתכורעוטי ואנא מעמא נבראא ככנתהון דמואב
 ומעמא דלא אדכי למעל בכנישתא די: ויעז ואתיב בעו
 ואמר לה אתחואה אתחואה לי על מימר חסימא דבר גור יי
 לא גור על נקביא אלהן על גבריא ואתאמר עלי בנבואר
 דעתידין למפס מנך כלכין ונביאין בגין טיבותא דעבדת עס
 חסותך דפרנסת יתה בתר דמית בעלך ושקת דחלתך ועסך
 אכין ואכך וארעא ילדותך ואולת לאתנירא ולמיתב בין עס
 די לא אשתכורע לך כאתמלי ומדקבוהי: ושלם ונמל יי
 לך נמול טוב בעלמא דרן על עוברך טוב ויהי אנך שלימא
 לעלמא דאתי מן קדם יי אלהא דישראל דאתת לאתנירא
 ולא תחבא תחות טל שכינת יקרה ובהווא וכותא תשינבי

ram marito meo, & filiis meis, exortem autem illorum reduxit me Dominus: cur ita vocatis me Naomi, cum à conspectu Domini testificatum sit in me delictum meum, atq; omnipotēs malefecerit mihi? 22 Reuersa est igitur Naomi & Ruth Moabitae eius nurus cum ipsa, quæ redierat ex agro Moabitico, atq; ipsæ venerūt Beth-lehē in ingressu diei Paschæ, ac eo ipso die cœperunt filij Israel metere manipulum eleuationis, qui erat ex hordeo.

SCHOLIA IN CAP. I.

Verficulo 13. huius capitis etsi constanter in omnibus exemplaribus editionum trium Venetarum scribatur למסכה לגבר cum he mappic præcedente camets, affixo tœmineo: mihi tamē sensus magis postulare videtur vt למסכיה quod cū punctis est למסכה sicuti ego emendaui, & in mea interpretatione conuerti, rēponatur. Nam quis sensus fuerit, quæ modicum obseruat seu expectat affinem seu leuirum ad accipiendum eam viro? nisi exponas qui viro eam vel se collocet, dum vel ipse eam ducat, vel alij, si ducere nolit, ius suum tradat. Simplicissimus sensus est, quæ parumper obseruat leuirum vt eum accipiat in virum, cum scilicet per ætatem poterit. Nam etsi verbum Hebræum נשא, vt monet Elias in Tisbi, & Chaldaëum נסב proprie & ferè viro cōpetat, reperitur tamen & de fœmina, vt sicut vir vxorem accipere dicitur sic & vxor virum dicatur accipere.

ad tuos deos. 16 At Ruth, Ne me, inquit, inci-
tes ad te deferendā vt auertar abs te: Cupio enim
ego me profelytorū cœtui adiungere. Dixit Nao-
mi, Iussi sumus obseruare Sabbata & dies bonos*, *festos*
ita vt non procedamus vltra bis* mille cubitos. *ier. sabbati. Act. 1. b.*
Quoquò, inquit Ruth, iueris, ibo. Dixit Naomi,
Vetamur pernoctare* simul cum gentibus. Quo- *diuersari, com-*
cunque, inquit Ruth, loco pernoctabis, pernocta- *morari.*
bo. Rursus Naomi, Iubemur seruare sexcenta tre-
decim mandata. Respondit Ruth, Quod seruat
gens tua, id ipsum seruabo ego, perinde ac si fuisset
mea gens antehac. Interdictum nobis est, inquit
Naomi, colere cultum* externum. Tum Ruth, *i. idola*
Deus tuus meus est. 17 Adiecit Naomi, Sunt no-
bis quatuor iudicia mortis in facinorosos, obrue-
re lapidibus, igni comburere, gladio necare, & li-
gno* affigere. Quoquo modo, inquit Ruth mo- *suspensio ligni.*
riare, moriar. Habemus, inquit Naomi, domum* *sepulchretum.*
sepulchri: Cui Ruth, Et ibi, inquit, ero sepulta,
neque adicias vltrā loqui: Sic faciāt mihi Domi-
nus, & sic addat super me, vt* mors separabit inter *quod, ad verb.*
me & te. *i. nisi*
18 Cū ergò videret quòd obfirma-
ret sese illa vt proficisceretur secum, desiit eam al-
loqui. 19 Itaq; profectæ sunt ambæ ipsæ quoad
ingrederentur Beth-lehem: factumque est cū
intrarent in Beth-lehem, vt perstreperent omnes
vrbis incolę ob illas, ac dicerēt*, Hęc cine est Nao- *mulieres soli-*
mi? *cet, quæ curio-*
20 Ad quas illa dixit, Ne vocetis me Nao- *siores esse solēt*
mi, vocate me acerbam animo, quia exacerbauit
Omnipotens me adinodū. 21 Ego plena abie-
ram

*bonitatem, ad
verbum.*

i. iustam.

*me relictā, q.
d. ne me ultra
sequamini.*

*fratrem vel pro-
pinquum viri
defuncti.*

*relictā vt. i. i. d.
risper dum non
est.*

*uxor fratris
huius mariti.*

ficè*, sicuti egistis cum maritis vestris defunctis, post quorum mortem sumere viros renuistis, & mecum, quam aluistis & sustentastis. 9 Tribuat vobis Dominus mercedem integram* pro beneficio quo me affecistis, atque ob eam mercedem nanciscamini requiem vnaquæq; in domo mariti sui: & osculata est illas, illæ autem elata voce sua fleuerunt. 10 Ac dixerunt ad illam, Non redibimus ad nationem nostram aut ad deos nostros: imò verò tecum reuertemur ad tuum populum, vt fiamus profelytæ. 11 Tum Naomi, Redite, inquit, filiæ meæ, cur proficisceremini mecum? An etiam nunc sunt mihi nati in visceribus meis, qui sint vobis viri? 12 Redite filiæ meæ depost* me, ite ad populum vestrum: Senior enim sum quàm vt sim vxor viro. Quòd si dixero, Si essem puella, esset mihi spes, etiamsi essem hac nocte iuncta viro, & tametsi párerem filios, 13 Num vos illos expectaretis quousque adoleuissent, sicut mulier quæ obseruat affinem* parumper, vt eum accipiat in virum? Num eorum causa maneretis anxiiæ, eò* quòd non essetis nuptæ viro? Obsecro filiæ meæ ne exasperetis animam meam: Quia acerbius est mihi quàm vobis: siquidem exiit in me plaga à conspectu Domini. 14 Et sustulerūt vocem suam, ac fleuerūt adhuc vice secunda: & Orpa quidem osculata est socrum suam, Ruth verò sese illi adiunxit. 15 Tum dixit, Ecce reuersa est affinis* tua ad suam nationem & ad deos suos: reuertere post tuam affinem ad populum tuum atq;

Cum ergò fuit fames hec preualida in terra Israël, exiit vir magnus de Beth-lehem Iuda, ac profectus est vt commoraretur in agro Moab, ipse, eius vxor & duo eius filij. 2 Ac nomen quidem viri, Elimélech: vxoris eius Naomi: duorum verò eius filiorū, Mahlon & Cilion, Ephrathæi, magnates ex Beth-lehem Iuda: veneruntque ad agrum vsq; Moabiticum, atque illic fuerunt potentes. 3 Est autem mortuus Elimélech maritus ipsius Naomi, & relicta est ipsa vidua, & ambo ipsius filii pupilli. 4 Quiquidem transgressi decretum verbi Domini duxerunt sibi vxores alienigenas de filiabus Moab: nomen vnus Orpa, secundæ, Ruth filia Eglon regis Moab: sederuntque ibi circiter tempore decem annorum. 5 Itaque propterea quòd transgressi erant decretum sermonis Domini, affinitate contracta cum populis exteris, decurtati sunt eorum dies, ac mortui sunt etiam ambo ipsi Mahlon & Cilion in terra polluta, ac relicta est mulier orbata binis filiis suis, & vidua suo marito. 6 Surrexit ergò ipsa & eius nurus, ac rediit ex agro Moab: Siquidem nuntiatum erat in agro Moab per os angeli*, quòd recordatus esset Dominus populi sui, domus Israël, dando illis panem, propter meritum* ipsius Ibsan ducis, & eius oratione quam orarat coram Domino, is est Boaz pius. 7 Acegessa est è loco vbi erat, & duæ eius nurus cum ipsa*. 8 Dixitque Naomi duabus nuribus suis, Abite, redite quæque in domum matris suæ: agat Dominus vobiscum bene-

*nuntij: sed di-
uinum videtur
intelligere.
in gratiam. Sic
passim Hebræi
solent, operum
remunerati
plus satis ad-
diti.
Hic posterius
hemistichium o-
missum est.*

וְהָיוּ אֲרוֹם מְאֻמָּא הִיא לְמַהֲדָּ עִמָּהּ וּפְסַקְתָּ מִלְּמַלְלָא לָהּ:
 וְתִלְכְּנָהּ וְאִזְלוּ תְרוּיָהוֹן עַד דְּעִלְזוּ בֵּית לָחֶם וְהָיָה כְּדִעְלִין לְבֵית
 לָחֶם וְאֲרִגְשׁוּ כָּל יְתִבֵּי קֶרְתָּא עֲלֵיהוֹן וְאַסְרִין הָדָא נְעָמִי:
 וְתֹאמַר וְאַסְרֵת לְהוֹן לֹא תִהְיוּן קֶרֶן לִי נְעָמִי קְרוּ לִי כְּרִירָר
 כִּנְפֵּשָׁא אֲרוֹם אֶקְרִיר שְׂדֵי לִי לְחֵרָא: אֲנִי אֶנָּה מְלָאָה אֹזֶלֶת
 מִבְּעָלִי וּמִבְּנִי וְרִיקְנִיָּא אֲתִכְנִי יְיָ מִנְּהוֹן לְמַדְּדוֹן אֲתוֹן קְרוּ לִי
 נְעָמִי וּמִן קֶדֶם יְיָ אֶסְתַּהֲד לִי חֹבְתִי וְשְׂדֵי הַבָּאֵשׁ לִי: וְתִשָּׁב
 וְתִבֶּת נְעָמִי וְרוֹת מִזְּאִבִּיתָא כְּלָתָהּ עִמָּהּ דִּי־תִבֶּת בְּחֶקֶל מִזְּאִב
 וְאִנּוֹן אֲתוֹ בֵּית לָחֶם בְּמַעְלֵי יוֹמָא דְּפִסְחָא וּבִהְיָא יוֹמָא שְׂרִיו בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל לְמַחְצֵד יֵת־עֲקֵרָא דְּאֶרְמוֹתָא דִּהְיוֹה מִן־שְׁעוֹרִין:

CHALDAICÆ PARAPHRASIS Latinè conuersæ

C A P. I.

BACTVM est in diebus gubernationis
 præsidū, vt fuerit fames ingens in terra
 Israel. Decem fames ingentes decreta
 sunt è cælo, vt essent in orbe, à die quo
 is conditus est quoad venerit rex Messias, ad cor-
 ripiendum per illas habitatores terræ: Fames pri-
 ma in diebus Adam: secunda in diebus Lamech:
 tertia in diebus Abraham: quarta in diebus Isaac:
 quinta in diebus Iacob: sexta in diebus Boaz qui
 cognominatur Ibtan* iustus, qui (fuit) ex Beth-
 lehē Iuda: septima in diebus Davidis regis Israël:
 octaua in diebus Eliæ Prophetæ: nona in diebus
 Elisæi in Samaria: decima futura est vt sit, non fa-
 mes comedēdi panis, nec sitis bibendæ aquæ, sed
 audiendi verbi Prophetiæ à conspectu Domini*.

nostru. Abe-
 san vel Abes-
 san, ind. 12.

à Domino. i.
 Domini.

A. iij.

זו ע

זו ו

Malim
בה

זו ז

עם-בעליכון שכיביא דסרבתון לספכ זכריא בתר מותהון ועמי
דנחון וסוכרתון ימי: יתן יהב יי לכון אנר שליט על-
טיבותא די-עברתון לי ובהווא אנר תשכחון נחא כל-חרא
וחדא לבירא בעלה ונשקרת להון ונטלון קלחון וכביאן:
ותאמרנה ואמרן לה לא-נתוב לעפנא ולדחלתנא ארום אלתן,
עפך נתוב לעפך לאתנירא: ותאמר ואמרת נעמי תבנא
ברתי לסה תולין* עמי העור כען אית-לי ולדא במעי ויהון לכון
זכרין: שובנר תובנא ברתי מבתרי אולנא לעסכון ארי
סכת מסקהוי בעלה לגבר ארום אמרת אלו אנא ריבא אית לי
סבר ברם הויתי מבעלא בליליא לגבר וברם הויתי ולדא כנין:
הלחן דלסא להון אתון סתנן עד די-ירבון פאתתא דנטרא
ליבס קליל לספכה לגבר הבדילחון אתון יתכן עגיסן ברי-
דלא למהוי מתנסכן לגבר ככעו ברתי לא-תסחרון נפשי ארום
סריר לי ויתר סנבון ארום נפקת בי סחא סן-קדס יי:
ותשנה ונטלן קלחון וכביאן עוד וסנא אחרנא ונשקת ערפא
לחמותה ורות אתדבקת בה: ותאמר ואמרת הא תברא
יבסמך לורא עסה ולורא דחלתה* תוכי בתר יבסמך לעפך
ולדחלתך: ותאמר ואמרת רות לא-תקנטי בי למשבקך
למתוב סן-בתריך ארום תאכא אנא לאתנירא אמרת נעמי
אתפקדנא לסטר שביא ויומי טכא בדיל דלא לחלכא בר סתרון
אלפין אסין אמרת רות לכל-סן די-את אולא אול אמרת נעמי
אתפקדנא דלא למכת בחדא עם-עסמיא אמרת רות לכל אתר
די תכיתי אכית אמרת נעמי אתפקדנא למנטר שת סאה ויתלת
עסר פקודיא אמרת רות סה-דנטרין עפך איהא נטרא אנא
באלו הוו עמי סן-קרכת דנא אמרת נעמי אתפקדנא דלא
לספלא פלחנא נכראה אמרת רות אלתך חוא אלהי: כאשר
אמרת נעמי אית לנא ארבע דיני מותא לחיביא רגיסת אבנא
ויקירת נורא וקטילת ספא וצליכת קיסא אמרת רות לכל-סה
רתסותי אסות אמרת נעמי אית לנא בית קבורתא אמרת רות
ותסן אהא קבירא ולא-תוסיפי עוד לסללא כרנן ועבר יי לי
וכרנן יוסיף עלי איוס מותא יהא ספריש פיני וכינך: ותרא

תרגום מגלת רות

והוה ביומי נגיד נגידא והוה כפן תקיף בארעא דישׂראל
עשרתיה כפנין תקיפין אתגורו סן שמיא למהוי
בערמא סן יומא דאתברי עלמא עד דיימי סן כא משיחא
לאוכחא בהון דירי ארעא כפן קרמי ביומי ארם כפן תנין ביומי
לכך כפן תליתי ביומי אברהם כפן רביעי ביומי יצחק כפן
חמישי ביומי יעקב כפן שתיטי ביומי בעו דמתקרי אבצן צדיקא
דמן בית לחם יהודה כפן שביעי ביומי דוד מלכא דישׂראל כפן
תמיני ביומי אליהו נביא כפן תשיעי ביומי אלישע בשומרון
כפן עשירי עתיד למהוי לא כפן למיכאל לחמא ולא צחותא
למשיחא מיא אליהו למשמע פתגם נבואה סן קרם יי וכד הוה
כפנא הדן תקיף בארעא דישׂראל נפס גברא דבא סן בית לחם
יהודה ואיל לדור בחקלא רכואב הוא ואתתה ותריין בנאיהו
ושם ושם גברא אלימלך ושם אתתה נעמי ושם תריין בנאיהו
מחלון וכליון אפרתיין רבנין סן בית לחם יהודה ואתו עד חקל
כואב והוה תמן רופילין : ויבית ומית אלימלך בעל דנעמי
ואשתארת היא ארמלא ותריין בנאיה יתמין : וישאו ועברו
על גזרת מיכרא דיי ונטלו להון נשין גבראין סן בנת מואב
שם חדא ערפה ושם תנייתא רות ברית עגלון מלכא רכואב
ה ויתבנו תמן כומן עשר שנין : ויכתו ועל דעברו על גזרת
מיכרא דיי ואתתתנו בעממין גבראין אתקסעו יומיהון ומיתו
אף תרויהון מחלון וכליון בארעא מסאבתא ואשתארת אתתא
כתכלא בתריין בנאיה וארמלא סבעלה : ותקם וקמת היא
וכלתה ותבת כחקל מואב ארום אתבשרת כחקל מואב על פס
מלאכא ארום דבר יי ית עמה בית ישׂראל למתן להון לחמא
בגין זכותה דאבצן נגידא ובצלוחה דצלי קרם יי הוא בעו
חסידי : ותצא ונפקת סן אתרא די הורן תמן ותריין
כלתהא עמה : ותאכר ואמרת נעמי לתריין כלתהא אולנא
תיבנא אתתא לבית אמה יעבד יי עמכון טיבו כמא די עבדתון

THE NEW YORK
 THE NEW YORK
 THE NEW YORK

THE NEW YORK
 THE NEW YORK
 THE NEW YORK

THE NEW YORK
 THE NEW YORK
 THE NEW YORK

THE NEW YORK
 THE NEW YORK
 THE NEW YORK

THE NEW YORK
 THE NEW YORK
 THE NEW YORK

THE NEW YORK
 THE NEW YORK
 THE NEW YORK

THE NEW YORK
 THE NEW YORK
 THE NEW YORK

THE NEW YORK
 THE NEW YORK
 THE NEW YORK

THE NEW YORK
 THE NEW YORK
 THE NEW YORK

THE NEW YORK
 THE NEW YORK
 THE NEW YORK

THE NEW YORK
 THE NEW YORK
 THE NEW YORK

תרגום מגלת רות

המקור ומעקד כפי דרכי דקדוק הארמי על יוזון מדיקרוס יט מלמד לשון
הקדש בשיבת שלום העיר רבתי עם ושרתי במדינות עשית כט
המלך קאלולוס הקשייע ידח ותרבה גדולתו לעד :

Syriaca paraphrasis li-

BELLI RVTH, A' MENDIS
REPVRGATA, ET PVNCTIS IYXTA
analogiam grammaticam notata, cum Latina
interpretatione penè ad verbū, in eorum gra-
tiam qui Syrorum linguam cum Hebræa con-
iungere & conferre cupiunt : item coniectura
de locorum aliquot suspectorū emendatione,
per Io. Mercerum harum linguarum professo-
rem Regium Lutetiæ.

*Adiecta sunt ad calcem annotata quedam de Noëmi socru
Ruth, & de Booz atque aliis, tum ex Hebræis, tum
ex nostris : & quid in re tam dubia sequēdum
videatur, eiusdem Merceri iudicium.*

PARISIIS,

Ex officina Roberti Stephani, typographi Regij.

M. D. LXIIII.

עשו

עמי

CVM PRIVILEGIO REGIS.